

Η Ηγεσία Κάνει τη Διαφορά: Κρίση, Αυτογνωσία, Αναγέννηση

Χαρίδημος Τσούκας

Καθηγητής Στρατηγικής Διοίκησης στην Έδρα Columbia Ship Management, Κοσμήτορας της Σχολής Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης, Πανεπιστήμιο Κύπρου

Η κρίση

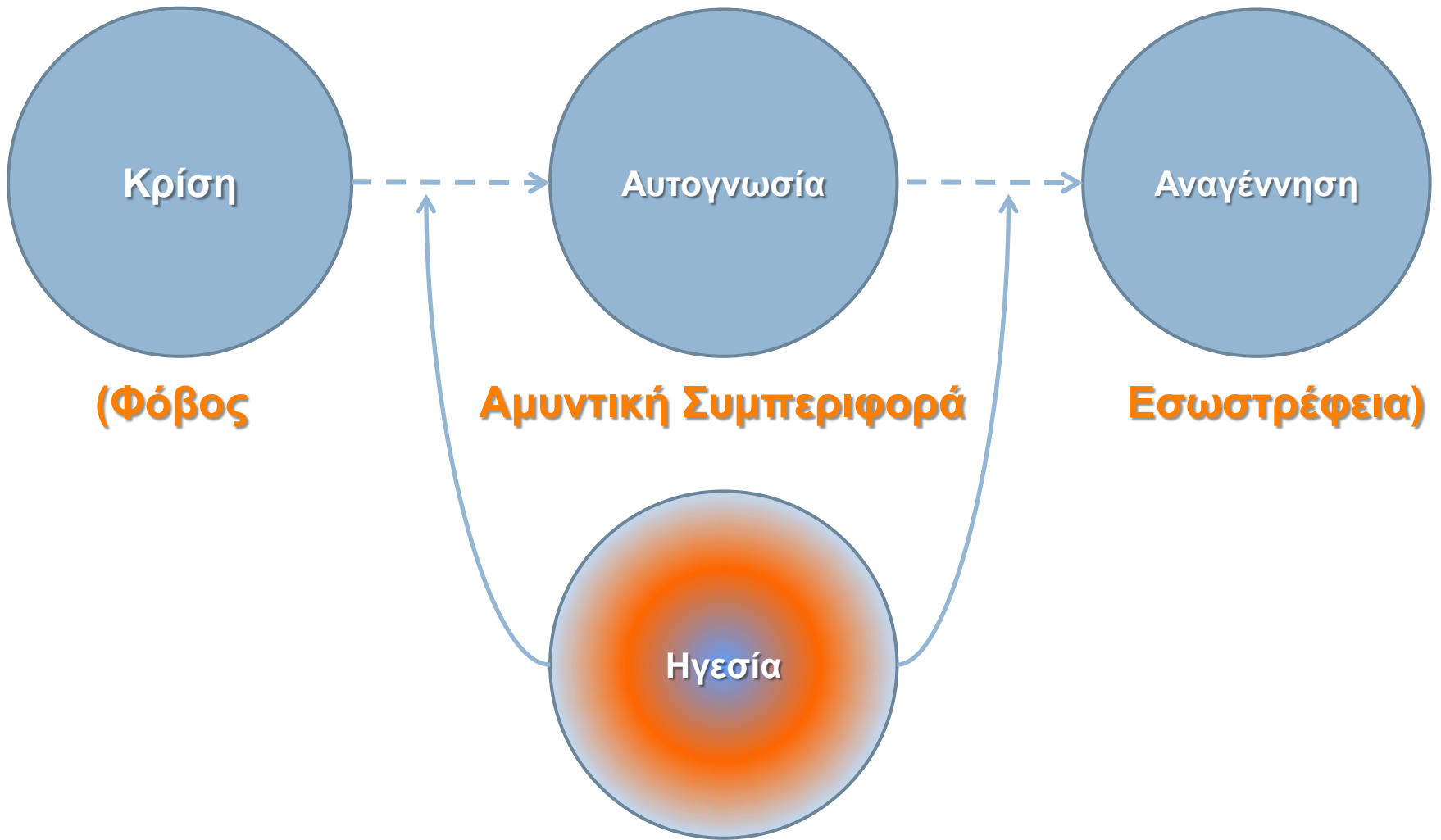
Η κρίση ως εμπειρία σύγχυσης και υπαρξιακή αγωνία

Νέα ερωτήματα τίθενται:

Γιατί ζω έτσι; Πως πρέπει να ζω;

Η αγωνία αποκαλύπτει επιλογές που είχαμε κάνει αλλά δεν τις είχαμε στοχαστεί – αλλά και τις νέες επιλογές που μπορούμε να κάνουμε

Αστοχία

Πώς φτάσαμε ως εδώ;

Τι μπορούμε να ελπίζουμε;

Η κρίση καθιστά ορατό αυτό που κάναμε αλλά δεν το συνειδητοποιούσαμε

Οι δραστηριότητές μας δεν είναι πλέον διαφανείς και ρέουσες - Απο-καλύπτονται μπροστά μας, αποκτούν συγκεκριμένη μορφή, την οποία πάντα γνωρίζαμε αλλά αστόχαστα προσπερνούσαμε.

«Κρύψετε να περάσουμε»

«Είναι δικό μας το πρόβλημα. Δεν είναι λάθος της Γερμανίας ή της Ευρώπης.

Εμείς το κάναμε αυτό στον εαυτό μας.

Ένας ιδιωτικός υπάλληλος,

«International Herald Tribune», 30/4, 2010)

Η κρίση καθιστά ορατό αυτό που κάναμε αλλά δεν το συνειδητοποιούσαμε

Θα πρέπει να μάθουμε να πληρώνουμε φόρους μας»
Ένας πιλότος, «International Herald Tribune»,
30/4, 2010.

«Πρέπει να αναπτύξουμε συνείδηση ως κοινότητα, να δούμε τον εαυτό μας ως συλλογική κοινωνία»
Ένας βιβλιοπώλης (ο.π.)

«Υπάρχει η αίσθηση μεταξύ μεγάλου μέρους των πολιτών ότι η επίσημη Πολιτεία δεν ενδιαφέρεται για το κοινό καλό, ότι τα περισσότερα αξιώματα κατέχονται από άτομα όχι με βάση την αξία αλλά κομματικά κριτήρια, και ότι συνήθως η ολιγωρία, η αμέλεια και η ανεπάρκεια δεν συνεπάγονται τη σωστή απόδοση ευθυνών ή οποιαδήποτε κύρωση. Αντιευθύνης [...] υπάρχει στα μάτια του μεγάλου μέρους των πολιτών συγκάλυψη και ατιμωρησία»

Πόρισμα Πολυβίου για την Έκρηξη στο Μαρί, 2011, σ.590

«Όλοι γνωρίζουμε πως διορίζουμε τα ΔΣ για να σάσουμε τους δικούς μας και χρησιμοποιούμε τους Ημικρατικούς Οργανισμούς ως λάφυρα εξουσίας»

Α. Νεοφύτου, πρόεδρος ΔΗΣΥ,
«Φιλελεύθερος», 17/10/2013

Η αυτογνωσία δεν οδηγεί απαραίτητα στην αναγέννηση

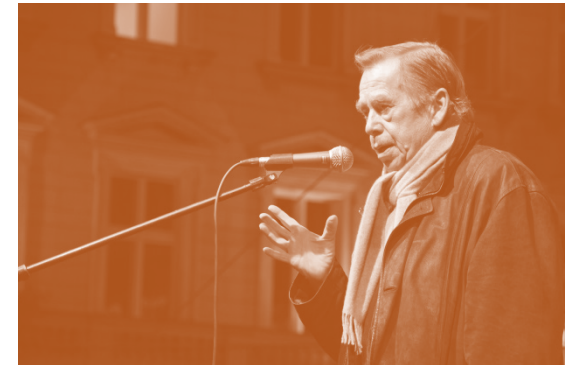
Ακρασία - Οι παλιές συνήθειες δεν εκτοπίζονται εύκολα

Χρειάζεται ΗΓΕΣΙΑ σε όλα τα επίπεδα για να μετασχηματισθεί ο φόβος σε ελπίδα

Η ελπίδα είναι το συναίσθημα που επηρεάζουν οι ηγέτες

«Η ελπίδα σίγουρα δεν είναι το ίδιο πράγμα με την αισιοδοξία. Δεν είναι η πεποίθηση ότι κάτι θα πάει καλά, αλλά η βεβαιότητα ότι κάτι παράγει νόημα, άσχετα με το πώς θα πάει»

Βάτσλαβ Χάβελ

Ηγεσία και ελπίδα

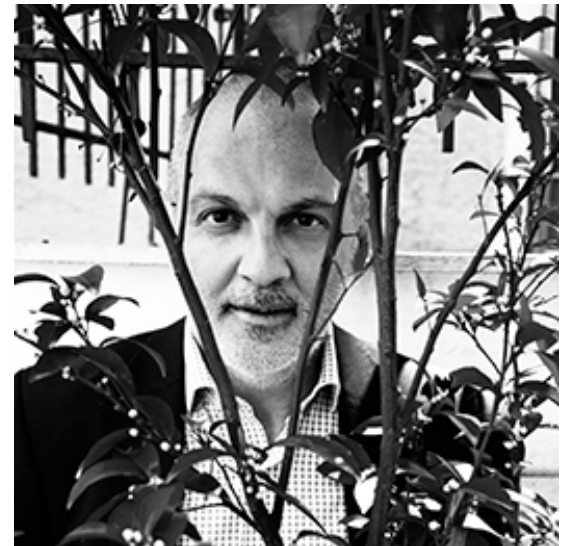
1. Η ελπίδα γεννάται από δύο πεποιθήσεις:

α) Η προώθηση μιας αποστολής δεν είναι ούτε αδύνατη, μα ούτε και αναπόφευκτη

β) Αξίζει να δεσμευτούμε στην εκπλήρωση μιας αποστολής

«Ξεκίνησα από μια βασική αρχή. Δεν υπήρχε περίπτωση οι άνθρωποι στην υπόλοιπη Ευρώπη να είναι διαφορετικοί από τους ανθρώπους εδώ. Ήταν ολόιδιοι. Απλώς κατάλαβα ότι αν δημιουργήσουμε ένα σύστημα που να εκφράζει τις ανάγκες τους θα έχει επιτυχία»

(Γ. Τροχόπουλος, πρώην διευθυντής Δημοτικής Βιβλιοθήκης Βέροιας, «Καθημερινή», 15/5/11).

Invictus, Αίσθηση αποστολής

Ηγεσία και ελπίδα

«Στην αρχή, για τέσσερις μήνες, ήταν καταστροφή. Μετά τους έξι μήνες η αλλαγή ήταν θεαματική. Η προσαρμογή θέλει χρόνο. Δεν κάνεις αυτό που ζητάει ο κόσμος, γιατί δεν πας πουθενά. Ο κόσμος έχει μικρούς ορίζοντες [...]»
(Ο.Π.)

«Ο καθένας μας πρέπει να δει πώς θα αλλάξει τον δικό του κόσμο. [...] Αν εγώ φτιάξω τη γειτονιά μου, εσύ φτιάξεις τη γειτονιά σου, ο άλλος φτιάξει τη γειτονιά του, θα έχουμε φτιάξει μια πόλη, και αν φτιαχτούν όλες οι πόλεις θα έχει φτιαχτεί η χώρα» (Δ. Κυριακόπουλος, επικεφαλής του αθλητικού ομίλου «Πρωτέας», «Τα Νέα», 12/3/2011).

Ηγεσία και ελπίδα

2. Η ελπίδα χρειάζεται αυθεντικότητα, ειλικρίνεια, και πάθος για να εκφρασθεί πειστικά

Το πάθος προσδίδει σημαντικότητα στο περιεχόμενο της ελπίδας

Το πάθος είναι σημαντικό για να αντιμετωπισθούν οι απογοητεύσεις

Η ειλικρίνεια και η αυθεντικότητα προσδίδουν πειθώ

Ταυτιζόμενοι με τον ηγέτη, ταυτιζόμαστε μεταξύ μας

Martin Luther King – Πάθος, Αποστολή

Ηγεσία και ελπίδα

3. Η ελπίδα παράγει παρόρμηση δράσης

Τα αποθέματα ελπίδας παράγουν επιμονή και υπομονή – Ισχυρή βούληση - Μια κατάσταση ετοιμότητας για την ανάληψη δράσης

Τελετουργίες αλληλεπίδρασης (interaction rituals): Ενισχύουν την ελπίδα, αποδυναμώνουν την απογοήτευση

AI Racino: η ελπίδα κινητοποιεί

Ηγεσία και ελπίδα

«Η ελπίδα είναι παράδοξη. Δεν είναι ούτε παθητική αναμονή ούτε μια εξωπραγματική πίεση [...] Είναι σαν τον τίγρη που συσπειρώνεται, ο οποίος θα πραγματοποιήσει το άλμα μόνον όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή γι αυτό. Έκφραση ελπίδας δεν είναι ούτε ο κουρασμένος μεταρρυθμισμός ούτε ο ψευδο-ριζοσπαστικός τυχοδιωκτισμός. Το να ελπίζει κανείς σημαίνει ότι είναι έτοιμος ανά πάσα στιγμή γι αυτό που δεν έχει ακόμη γεννηθεί και όμως να μην απελπίζεται εάν αυτή η γέννηση δεν σημειωθεί κατά τη διάρκεια της ζωής του».

Εριχ Φρομ

Πώς εμπνέουν οι ηγέτες την ελπίδα;

- Βλέπουν το ρόλο τους όχι διεκπεραιωτικά αλλά οραματικά και αλλοκεντρικά
- Για να ηγείσαι πρέπει να μάθεις να υπηρετείς – υπαγωγή σε ευρύτερο σκοπό και αξίες
- Διακινδύνευση
- Αίσθηση προτεραιοτήτων – Μακροπρόθεσμη στόχευση
- Ο ηγέτης δεν δείχνει απλώς τον δρόμο αλλά τον περπατά
- Αυτο-περιορισμός

«Δεν έχει νόημα να ελπίζει κανείς για αυτό που ήδη υπάρχει ή για αυτό που δεν μπορεί να συμβεί. Αυτοί που οι ελπίδες τους είναι αδύναμες συμβιβάζονται με την άνεση ή τη βία. Εκείνοι των οποίων η ελπίδα είναι ισχυρή, βλέπουν και χαίρονται με όλες τις ενδείξεις μιας νέας ζωής και είναι έτοιμοι ανά πάσα στιγμή να βοηθήσουν στη γέννηση αυτού που είναι έτοιμο να γεννηθεί»

Εριχ Φρομ

«Βρέχει με απόλυτη ειλικρίνεια.
Άρα δεν είναι φήμη ο ουρανός
υπάρχει
και δεν είναι το χώμα λοιπόν
η μόνη λύση
όπως ισχυρίζεται ο κάθε τεμπέλης νεκρός.»

Κική Δημουλά

